

Τρίτη, 20 Νοεμβρίου 2018

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ-ΕΛΕΝΗ ΓΕΩΡΓΟΣΤΑΘΗ

Τελικά θα γράψουμε τεστ;

Οι ιδέες για τα βιβλία μου συνήθως με βρίσκουν στα πιο απίθανα σημεία: σε περιπάτους στη γειτονιά, πάνω από μια κατσαρόλα στην κουζίνα, σε μια ανάπαυλα της δουλειάς ή ενώ οδηγώ. Και συνήθως δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με τον τόπο, τον χρόνο ή την κατάσταση που επιλέγουν να εμφανιστούν.

Στο *Τελικά θα γράψουμε τεστ;* το πράγμα λειτούργησε εντελώς διαφορετικά. Η ιδέα για αυτό το βιβλίο μου ήρθε εκεί ακριβώς που θα περίμενε κανείς: σε ένα παιδικό δωμάτιο – της μεγάλης μου κόρης συγκεκριμένα, που τότε ήταν ακόμα στις πρώτες τάξεις του δημοτικού. Εκεί πρωτοεμφανίστηκε στο κεφάλι μου ένας πιτσιρικάς –Βασίλη τον βάφτισα αργότερα– που, στην προσπάθειά του να αποφύγει το διάβασμα, βρίσκει έναν τρόπο να τρυπώσει στο μυαλό της δασκάλας του για να δει αν εκείνη θα βάλει την επόμενη μέρα τεστ στην τάξη του. Τον τρόπο δεν τον είχα βρει, υπέθεσα γενικά και αόριστα ότι θα επρόκειτο για κάποιου είδους συσκευή που θα διάβαζε τη σκέψη, είχα όμως ήδη σκιαγραφήσει την εικόνα της δασκάλας, της κυρίας Περσεφόνης – για κάποιον αδιευκρίνιστο λόγο, εκείνη επέλεξε να μου συστηθεί με το καλημέρα. Ήταν μια κυρία κοντά στη σύνταξη, μοναχική, κάπως παλιομοδίτισσα στις διδακτικές μεθόδους

της και φαινομενικά βαρετή. Κουρασμένη από τη ζωή, αλλά –ήμουν σίγουρη– με μια κρυφή φλόγα, μια –απωθημένη ίσως– επιθυμία για περιπέτεια. Μπαίνοντας μες στη σκέψη της –κι αυτό το ήξερα εξαρχής–, ο Βασίλης θα ανακάλυπτε μια τελείως διαφορετική δασκάλα από εκείνη που ήξερε, μια κυρία Περσεφόνη που θα σκεφτόταν τα πάντα εκτός από το αν την επόμενη μέρα θα έβαζε τεστ στους μαθητές της. Και κάπως έτσι ανάμεσα στους δυο τους θα διαμορφωνόταν ένα νέο είδος επικοινωνίας, μια συνωμοτική σχέση αμοιβαίας επίγνωσης κι αλληλοκατανόησης.

Η ιδέα για εκείνη την ιστορία έμεινε αδρανής για πολύ καιρό στο μυαλό μου, συγκατοικώντας με άλλες, πιο ετοιμοπόλεμες. Στη χάση και στη φέξη όμως αναδυόταν μια νέα σκηνή: η κυρία Περσεφόνη στην κουζίνα της να ετοιμάζει σαλάτα, η κυρία Περσεφόνη να μαρσάρει στους δρόμους, η κυρία Περσεφόνη να αγοράζει μακαρόνια και ρύζια στο σούπερ μάρκετ. Εξακολουθούσαν ωστόσο να λείπουν μερικά κομμάτια, όπως και μια φωνή, εκείνη που θα έδινε τον ρυθμό, τον τόνο στην αφήγηση.

Είχαν περάσει κοντά δυο χρόνια από την αρχική μου ιδέα όταν μια μέρα τα παιδιά μου με ρώτησαν, με αφορμή κάτι που είχαν ακούσει: «Μαμά, γίνεται ένας άνθρωπος να διαβάσει μυαλά;» Δε συνέδεσα εξαρχής εκείνη την κουβέντα με τη μισοτελειωμένη ιστορία που αναπαυόταν ήσυχη σε μια γωνιά του μυαλού μου, αλλά αυτές οι δυο λέξεις, «διαβάσει μυαλά», μου φάνηκε ότι διέθεταν μες στην απλότητά τους μια απίστευτη δυναμική. Συχνά, σε ανύποπτο χρόνο, τις ανακαλούσα και πάντα εντυπωσιαζόμουν από την ισχύ τους μέσα μου. Όσπου ένα πρωί σαν όλα τ' άλλα, έχοντας μόλις καθίσει στο γραφείο μου να δουλέψω, συνειδητοποίησα ότι οι δυο εκείνες λέξεις ήταν αυτό ακριβώς που ζητούσα, ο μοχλός, η κινητήρια δύναμη, που θα ενεργοποιούσε την αδρανή ιστορία μου: Βλέπετε, ένα παιδί, και μάλιστα ζωηρό και σκανταλιάρικο σαν τον ήρωά μου τον Βασίλη, δε θα μιλούσε ποτέ για μια συσκευή που «διαβάσει τη σκέψη» αλλά για μια συσκευή που, έτσι απλά, αυτονόητα, ανεξήγητα, μαζικά, χωρίς περιττές περιγραφές και ατέλειωτες διευκρινίσεις, με το πάτημα ενός και μόνο πλήκτρου, «διαβάσει μυαλά»! Με τον ίδιο τρόπο που «παίζει τραγούδια», «στέλνει μηνύματα» ή «δείχνει ταινίες».

Ξαφνικά, ολόκληρη η ιστορία αναδύθηκε μπροστά μου. Παράτησα ό,τι έκανα κι άρχισα να γράφω. Η αμεσότητα εκείνης της φράσης στάθηκε ο οδηγός μου για το ύφος και τον τόνο της πρωτοπρόσωπης αφήγησης και με οδήγησε στην απόφαση η συσκευή «ανάγνωσης της σκέψης» να είναι κάτι απλό, καθημερινό και οικείο, ίσως ένα εξελιγμένο είδος τάμπλετ. Όσο για τους ήρωές μου, ήταν σαν να τους ήξερα από πάντα – κι όχι μονάχα επειδή τους φιλοξενούσα τόσο καιρό μες στο κεφάλι μου. Ο Βασίλης κι η ανάγκη του να μετατρέψει ένα βαρετό απόγευμα κλεισμένος στο διαμέρισμα σε μια φανταστική περιπέτεια εξωφρενικών διαστάσεων με πήγαινε κατευθείαν στον δικό μου παιδικό εαυτό. Και η έξω απ' το σχολείο κυρία Περσεφόνη, έχοντας απεκδυθεί τον μανδύα της αυστηρής δασκάλας, μ' ένα σωρό έγνοιες, αγωνίες, επιθυμίες και συναισθήματα, μου ήταν τόσο οικεία όσο κι οι δυο δάσκαλοι με τους οποίους πέρασα όλη μου την παιδική ηλικία – οι γονείς μου.

Γράφοντας εκείνο το πρωί, είδα πολλά επιμέρους ζητήματα να αναδύονται στην επιφάνεια της ιστορίας μου – η τεχνολογία και τα όριά της, η σχέση δασκάλου-μαθητή, η ευκολία με την οποία βάζουν προσωπεία οι άνθρωποι, η μετανάστευση των νέων σε

άλλες χώρες, οι προσδοκίες των γονιών για τα παιδιά τους, η μοναξιά κάποιων μεγάλων ανθρώπων. Μικρά ή μεγάλα, δεν ήταν στις προθέσεις μου να τα τραβήξω, να τα ξεχειλώσω, να διδάξω κάτι μέσα από αυτά. Το ζητούμενό μου ήταν να πω μια διασκεδαστική ιστορία που ωστόσο δε θα απέφευγε ούτε την πραγματικότητα ούτε τις όποιες συναισθηματικές της προεκτάσεις. Όσο για οριστικές και μονοσήμαντες απαντήσεις, αυτές προτίμησα να τις αποφύγω μέχρι τέλους.

Η ιστορία γράφτηκε μέσα σε μία μόνο μέρα. Δεν έφαγα, δεν ξεκουράστηκα, δεν ασχολήθηκα με τη δουλειά μου, δεν έκανα τίποτ' άλλο ώσπου να τη δω να ολοκληρώνεται. Λες κι αν την εγκατέλειπα θα με εγκατέλειπε κι αυτή. Και μετά την άφησα λίγο να ξεκουραστεί και, ως συνήθως, τη διάβασα ξανά και ξανά, μόνη μου αλλά και στους δικούς μου ανθρώπους, δεκάδες φορές. Κι όσο περισσότερο τη διάβαζα και τη διόρθωνα, τόσο ευκρινέστερα παγιωνόταν μέσα μου ό,τι υποσυνείδητα είχα αντιληφθεί ήδη από την ώρα που την πληκτρολογούσα στον υπολογιστή: ότι αυτό το κείμενο έμοιαζε να έχει γραφτεί για να το εικονογραφήσει η Ναταλία Καπατσούλια. Όπως αποδείχτηκε, δεν ήμουν η μόνη που έκανε αυτή τη σκέψη, και πράγματι την εικονογράφηση του *Τεστ* την ανέλαβε η Ναταλία. «Την κυρία Περσεφόνη την ξέρω!» μου έγραψε όταν έλαβε και διάβασε το κείμενο. Κι αυτή της η κουβέντα μού ήταν παραπάνω από αρκετή για να είμαι σίγουρη πως η ιστορία μου είχε πάει στα κατάλληλα χέρια.